

DIRECTO

Sigue en directo la última hora de la jornada electoral en la Comunitat Valenciana

[Levante-EMV.com »València](#)

Contenido exclusivo

Tirs contra el candidat

Soriano es va batre en dol amb Vicente Blasco Ibáñez i havia fundat el periòdic «El Radical»

Francesc J. Hernández | 09.11.2019 | 20:48

Rodrigo Soriano, candidat republicà i radical al Congrés de Diputats en 1918, patí un atemptat a València en la campanya electoral. Va rebre dos tirs i salvà miraculosament la vida.

Tirs contra el candidat

En febrer de 1918, Rodrigo Soriano y Barroeta-Aldamar, candidat al Congrés de Diputats per València, patí un atemptat en plena campanya electoral. Soriano, conegut com «el batallador», fou un llicenciat en dret, literat i periodista, de pensament republicà, que després de trencar amb el grup de Blasco Ibáñez (amb qui, fins i tot, es va batre en dol), havia fundat el periòdic «El Radical».

Abans de patir l'agressió, ja havia sigut elegit diputat per la circumscripció de València en les legislatures de 1901, 1902, 1905 i 1907, i per la de Madrid en 1910 i 1914. El 1918, en les anomenades eleccions de la «renovació», tornà a presentar-se per València. Per fer la campanya, s'allotjà a l'Hotel Reina Victoria i realitzà freqüents actes electorals. Al carrer Gil Polo, molt a prop de la Porta de Serrans, estava la redacció d'«El Radical», que realment funcionava com un casino republicà on se centralitzava la campanya.

Soriano reforçà la redacció amb periodistes, com ara Julio Romeo Lozano, del periòdic «España Nueva» (també fundat per Soriano), i intentà que «El Radical» apareguera diàriament. La nit del dissabte 16 de febrer, Soriano estigué a la redacció fins a poc més de les nou de la nit. Després, pujà en un carruatge «milord» per tornar a l'hotel, acompanyat de Julio Romeo i un altre periodista d'«El Radical», Antonio Zaragoza.

El vehicle enfilà cap al carrer Serrans, la ruta natural per arribar al carrer Barques. Uns individus amagats esperaven el candidat després de la casona que ara ocupa el Centre Sindical Primer de Maig de Comissions Obreres del País Valencià, abans d'arribar al carrer de Sant Bartomeu (actualment, la part sud del carrer Serrans). En passar el carruatge, un d'ells s'acostà i, a curta distància, disparà un revòlver, apuntant al cap de Rodrigo Serrano. Se suposa que era un «bull-dog», un revòlver xicotet, de cos compacte, fabricat per la companyia britànica Webley i prou popular en l'època. En sentir el primer tir, la víctima intentà alçar-se, però el segon impacte el deixà tombat al seient, mentre li brollava sang de la cara i el coll.

El periodista Zaragoza botà del carruatge per intentar perseguir l'autor de l'atemptat que, junt als seus acompanyants, fugí ràpidament pel carrer Covarrubias o pel carrer de la Concòrdia. L'home que portava el revolver es girà i disparà contra el periodista, sense que el tir el ferira. La persecució coincidí amb l'eixida dels estudiants de l'antiga Escola de Comerç i Indústria, on assistien treballadors en horari nocturn, la qual cosa afavorí la fugida.

Soriano presentava tres ferides, dues per un tir que li havia travessat el coll, amb orifici d'entrada i d'eixida, i una altra causada per una bala que se li allotjà a la mandíbula. El candidat digué «estic ferit» i es desmaià. Immediatament el portaren a l'hospital del carrer Guillem de Castro, en aquella època anomenat Hospital Provincial, on fou atés pel doctor Eduardo Izquierdo i el practicants Nicolás Sanchis i Juan Bautista Miranda. L'operaren dues vegades, li tragueren la bala i l'envenaren.

El candidat, conscient, comentà: «Açò és un accident de treball, sense importància». El governador, Juan Sánchez Anido, acudí a l'hospital per interessar-se per la salut del candidat. També s'hi presentà el jutge Miguel García, que prengué declaració al ferit i qualificà els fets com un assassinat frustrat. Així mateix el visitaren altres militants radicals, com ara els senyors Organista, Taroncher, Martínez Orón i Trinidad. La notícia va córrer per la ciutat, de manera que cap a la una de la matinada, quan el ferit abandonà l'hospital, s'hi havia concentrat una nombrosa gentada (la premsa parla de milers de persones). Soriano, instal·lat en un cotxe, fou portat a l'Hotel Reina Victoria, i, encara una mica atabalat i amb febra, fou pujat a la seua habitació. Es repetí la concentració de persones al carrer Barques, observades per guàrdies a cavall. Poc després arribà a visitar el ferit el director de Belles

Arts, el prestigiós escultor Mariano Benlliure. Per la nit, hagueren de curar Soriano perquè una ferida s'havia obert i sagnava. Mentrestant, les forces de seguretat protegiren els centres del republicanisme blasquista. L'endemà matí, el doctor García Brustenga (que ara té un carrer dedicat a València) li canvià l'embenat i li comentà: «Ara té l'acta de diputat segura».

El ferit respongué: «La que tinc, quasi, és l'acta de defunció». Amb una certa perspectiva històrica, el pronòstic del metge tenia un punt de raó. Molts polítics guanyaren les eleccions després de patir atemptats, com ara Ronald Reagan, José María Aznar o, més recentment, Jair Bolsonaro. En realitat, Rodrigo Soriano no va eixir elegit el 1918. Continuà amb la seua activitat republicana i sindicalista, per la qual cosa, el dictador Primo de Rivera ordenà en febrer de 1924 el seu exili a l'illa de Fuerteventura, junt al també basc Miguel de Unamuno (aquest era de Bilbao, Soriano de Sant Sebastià).

Primo castigava així les intervencions de Soriano contra ell (per cert, els dos s'havien batut a espasa en 1906), a propòsit de l'actuació del militar en la Guerra d'Àfrica i de la seua implicació amb el cas de «La Caoba», una prostituta, detinguda per narcotràfic, que havia sigut alliberada per la intervenció de Primo de Rivera, amb el qual mantenia relacions. A l'illa canària, de paisatge semidesèrtic i estètica africana, Unamuno i Soriano no només es dedicaren a escriure: muntaren en camell, es feren fotografies de broma i, almenys Unamuno, prengué banys de sol nu. Abans que arribara l'indult, datat en juliol d'aquell any, els dos fugiren a França. Ara que la figura d'Unamuno ha recuperat actualitat per la pel·lícula d'Alejandro Amenábar «Mientras dure la guerra», que tracta sobre l'autor d'«El sentimiento trágico de la vida» i el seu enfrontament amb Millan Astray, paga la pena recuperar la figura de Ricardo Soriano, el seu company d'exili. Després de París, Rodrigo Soriano viatjà a Uruguai. Tornà a Espanya en juny de 1931, poc després de la proclamació de la II República. Un mes després tornà a concórrer a les eleccions al Congrés de Diputats i fou elegit per la circumscripció de Màlaga.

Durant la Guerra Civil fou nomenat ambaixador a Xile, i, acabat el conflicte bèl·lic, actuà decididament per acollir exiliats espanyols. Estigué en la recepció del vaixell francès SS Winnipeg, que arribà a Valparaíso el 3 de setembre de 1939 amb més de 2000 refugiats espanyols. L'acompanyava un jove ministre, anomenat Salvador Allende, que anys després arribà a president de la República Xilena i, just 34 anys després, morí a causa d'un altre colp d'Estat. Paradoxalment, entre els exiliats espanyols a Xile també s'hi trobà Sigfrido, el fill menor de Blasco Ibáñez, periodista i polític. Rodrigo Soriano morí en desembre de 1944, 26 anys després de patir l'atemptat al carrer Serrans, una freda nit de febrer.